

Odgovornost i tradicija

Kazalište nas može nasmijati, rasplakati, no mora nas natjerati na razmišljanje i razmatranje. Svaki dan treba smatrati danom kazališta, jer imamo odgovornost nastaviti tradiciju zabavljanja, obrazovanja i prosvjećivanja naše publike bez koje ne bismo mogli postojati

Svjetski dan kazališta prigoda je za svetkovinu kazališta kroz mnoštvo njegovih oblika. Kazalište je izvor zabave i inspiracija te ima mogućnost ujedinjavanja brojnih različitih kultura i naroda cijeloga svijeta. Ali kazalište je više od toga i pruža mogućnost obrazovanja i informiranja.

Predstave se održavaju diljem svijeta, i ne samo u tradicionalnom kazališnom okruženju. Kazalište se događa u malom afričkom selu, u podnožju planine u Armeniji, na sitnom otoku u Tihom oceanu. Potreban mu je samo prostor i publika. Kazalište nas može nasmijati, rasplakati, no mora nas natjerati na razmišljanje i razmatranje. Kazalište nastaje timskim radom.

Glumci su oni koje vidimo, no postoji i velik broj ljudi koji se ne vide. Oni su jednako važni kao i glumci, a njihove različite stručne vještine omogućuju postavljanje predstave. I oni moraju sudjelovati u slavlju i uspjehu kojima se teži.

Svjetski dan kazališta službeno je 27. ožujka. Ali po mnogočemu treba svaki dan smatrati danom kazališta, jer imamo odgovornost nastaviti tradiciju zabavljanja, obrazovanja i prosvjećivanja naše publike bez koje ne bismo mogli postojati.

Dame Judi Dench, glumica

Kazalište radi publike

Podsjećam kolege kazalištarce da naš zadatak nije raditi predstave zbog premijera i festivala, nego jedino i samo zbog gledatelja koji u našim predstavama žele prepoznati i djeliće svojega životnog iskustva

Dopustite mi da vas podsjetim da je moguće zamisliti kazališnu predstavu i bez nas pisaca i bez kostimografa i scenografa, bez redatelja, kazališne zgrade i kazališne uprave... Jedina dva elementa bez kojih ne možemo zamisliti kazališnu predstavu jesu glumac i publika. Stoga mi dopustite ustvrditi da je današnji blagdan kazališne umjetnosti izvrsna prigoda za iskazivanje zahvalnosti svim hrvatskim glumcima i vjernim kazališnim gledateljima, bez kojih naše djelovanje ne bi imalo smisla.

Mi koji smo u teatru nikada ne smijemo zaboraviti da će onaj od nas koji zaboravi publiku, prije ili poslije doživjeti da publika zaboravi njega. Tko poništava glumca, kao središnju figuru kazališta, poništava i kazalište samo.

Podsjećam kolege kazalištarce da naš zadatak nije raditi predstave zbog

premijera i festivala, nego jedino i samo zbog gledatelja koji u našim predstavama žele prepoznati i djeliće svojega životnog iskustva.

Pisati, glumiti, režirati – znači tumačiti ovaj svijet, prepričavati ga na začudan način, nasmijavati ljude, postavljati pitanja, davati odgovore, razobličavati laži i ljudske mane, tragati za istinom, pružati emocije, izazivati ih...

Dragi gledatelji i dragi glumci, budite jedni drugima pouzdani partneri u građenju i doživljavanju čarobnoga svijeta koji nazivamo kazališnom predstavom. Vjerujući u vašu uzajamnu ljubav, uvažavanje i poštivanje, od srca vam čestitam Svjetski dan kazališta.

Miro Gavran, književnik

Lutka i tuga Haićana

Za razliku od glumca, lutka je izložena okrutnosti koja nije hinjena

Kao i mnoge druge, duboko me potresao potres koji je nedavno razorio Haiti. Dok sam gledao slike koje se neprekidno prikazuju na televiziji i na internetu, zapitao sam se koji medij izvedbenih umjetnosti može najučinkovitije izraziti ljudske dimenzije jedne takve kataklizme? Koji bi medij najbolje probudio suosjećanje ne spustivši se do pukog sažaljenja, nadahnuo na solidarnost izbjegavši moraliziranje i u našim tijelima izazvao odjek osjećaja fizičke boli zbog rana i amputacija?

Ustvari, zapitao sam se kako na pozornicu prenijeti ne samo tugu Haićana, nego i njihovu izdržljivost koja u nama istodobno budi ganuće, ali i nadahnuće?

Učinilo mi se da je lutka možda najbolji medij da se prenese ova tragedija. Njezina bespomoćnost, njezina ranjivost, ali isto tako

i snaga njezine čistoće i nevinosti združuju se i stvaraju istovremeno intimnu i jedinstvenu vezu s gledateljem. Takva solidarna povezanost vjerojatno proizlazi iz njezine glavne prednosti u odnosu na teatar i film s ljudskim glumcima: glumac igra ulogu, lutka je uvijek iskrena.

Za razliku od glumca, lutka je izložena okrutnosti koja nije hinjena, a kada joj prerežu konce, kada je tuku, ismijavaju, ponižavaju, zlostavljaju ili komadaju, nikada se ne žali. Poprave je, skrpaju i opet je na nogama, kao nova.

Ta istina daje lutkama veličanstvenu moć jer se doima kao da istodobno imaju snage suočiti se s užasima sudbine i nužnu hrabrost da iznova izgrade razoreni svijet.

Robert Lepage, pisac, glumac i redatelj

Ta mala čudna stvorenja

Koliko god ljudi pokreću lutke, toliko i lutke pokreću ljude

Čestitam vam Svjetski dan lutkarstva u želji da ga provedete na najbolji mogući način, osobito u praćenju jedne od predstava po vlastitoj želji, da razmjena energije scene i gledališta bude potpuna i svi zajedno budemo dijelom velike obitelji koja nam je na radost i poduku, veselje i razvijanje kreativnih sposobnosti.

Nikada, djeco, osobito vi, nemojte zaboraviti da su lutke živa stvorenja a ne nekakve trodimenzionalne naprave pomoću kojih će ljudi iskazivati ove ili one, pa i umjetničke potrebe. Lutke su sve samo ne transparenti kojima će se nekontrolirano mahati i pokazivati prvo što onome koji ih pokreće, padne na pamet. Ta mala čudna stvorenja, naši prijatelji, oni s ljudskim oznakama ali i oni s ruba fantastike, stvoreni na mjestu gdje se dodiruju stvarni i umišljajni svijet, zaslužuju našu punu pozornost jer se – priznat ćete – u svojim mislima i akcijama, u riječima i pokretima nimalo ne razlikuju od nas, a tu su da nam obogate život i na drugi nas, svoj način upute i u ono što nismo poznavali, a isto tako da i one same nauče štogod od nas.

Treba znati da lutkar i lutka nisu dva odvojena svijeta nego da su u neprestanom prožimanju, u suigri i preuzimanju osobnosti i pune odgovornosti za svoje postupke. Koliko smo puta pomislili na to da bismo – da kojim slučajem nismo ljudi – poželjeli biti lutke, a –

tko zna – zacijelo bi i lutke poželjele bili ono što smo mi. Nemojmo se zavaravati, to zapravo i jest tako: koliko god ljudi pokreću lutke, toliko i lutke pokreću ljude. Svijet zaradi toga možda nije bolji, ali je svakako zanimljiviji, katkad i podnošljiviji nego što jest. Sjetite se samo kako je danas djeci na Haitiju – kako bi im dobro došla svaka lutka da se njome igraju i da poput anđela čuvara na njih pazi i vrati im osmijeh, toliko potreban svima koji ga nemaju ili su ga ne svojom krivnjom izgubili!

Lutke nipošto nisu tek nešto neživo što vodimo pomoću konca ili štapova, nisu narukvice niti maske ili kakav ukras i izlika za igru – one su osobnosti dostojne poštovanja i prihvaćanja,

lica koja nas čine boljima u tolikoj mjeri da bismo poželjeli kad odrastemo biti lutke, dobre, drage i nježne na putu u sve što nam život može pružiti, a tomu nas uče i Petar Pan i Alisa, Šegrt Hlapić i Kekec, Pinocchio i Mala sirena i drugi znani i neznani dječji junaci koji tako rado navlače i obličje razigrane lutke.

Djeco, danas je Svjetski dan lutkarstva, ali poželimo da to nije tek jedan dan nego da nam cijeli život prođe u prijateljstvu i suigri s lutkom. Da nam život stalno bude otvorena pozornica, na koju su se preselili i likovi sa scene, one koja zna zaigrati i naše sudbine.

Jakša Fiamengo, književnik

Pružite šansu promjeni

Djeca su naša budućnost, a kazalište za djecu je kreativna radionica za tu budućnost

Poslušajte svi, gledajte ovamo, napravite mjesta za neovisno mišljenje – i posljednje ali ne i najmanje važno, uživajte svi! Uključite se u veselu pustolovinu – kad bi barem svatko to mogao. Djeca su naša budućnost, a kazalište za djecu je kreativna radionica za tu budućnost. U kazalištu za djecu budućnost se istražuje: u pričama o svakodnevnom životu, u sklopu umjetničkog odgoja – kao škola gledanja, promatranja, društvenih maštarija.

Kazalište za odrasle dopire do maloga dijela svoje potencijalne publike. Kazalište za djecu dopire – u najboljem slučaju – do svakoga, u sklopu školskih ili vrtićkih skupina.

No, nisu sve škole obuhvaćene niti svi sudjeluju. Iz tog razloga treba nam više Kazališta zadjecu

kao prirodnog sastojka u dječjem odgoju i obrazovanju od samoga početka: pristup dramskim umjetnostima za djecu i mlade, mogućnost igre, glume, scenskog nastupa.

Kazalište djece i mladih za sve!

To je ono što moramo zagovarati na Dan kazališta za djecu i mlade u gotovo stotinu zemalja svijeta, u više od 10 tisuća kazališta za djecu i mlade na svim kontinentima, za više od milijun djece i mladih na jugu i sjeveru, istoku i zapadu. Samo naprijed – kazališni umjetnici širom svijeta! I pružite šansu promjeni!

*Wolfgang Schneider, predsjednik
Međunarodne udruge kazališta za djecu i
mlade ASSITEJ International*

Čarolija koja postoji

U kazalištu je moguće sve, zato što je kazalište – čarolija. I ta je čarolija stvarna.

Draga djeco!

Jeste li se ikada zapitali zašto volimo kazalište? Zato što je zanimljivo i uzbudljivo? Zbog toga što ćemo u kazalištu čuti i vidjeti lijepe priče, naučiti nešto novo, zabaviti se, nasmijati? Zar samo zato? Ne. Ne samo zato. Kazalište volimo jer se u njemu zbiva nešto čuderno. Kad se svjetla u dvorani ugase i u gledalištu zavlada mrak, preplavi nas uzbuđenje. Uskoro će započeti predstava. Na pozornici će se pojaviti likovi iz bajki, prinčevi, princeze, žapci, pa čak i vještice, vile i čarobnjaci. Možda će se pojaviti i životinje, psi, mačke, labudovi, krijesnice, leptiri... Svakakva se bića mogu pojaviti na pozornici, čak i ona koja inače možemo susresti samo u starim prašnjavim knjigama. I što je najčudnije, u kazalištu životinje mogu govoriti. Kraljevi i kraljice nose prave krune, a princeze prekrasne haljine. Vještice stvarno mogu letjeti na metlama, a čarobnjaci raditi prave napitke. U kazalištu čarobne formule stvarno uspijevaju, želje se ostvaruju, i sve ono što smo inače mogli vidjeti samo u snovima, sada se događa tu, pred našim očima.

U kazalištu je moguće sve. Znao zašto? Zato što je kazalište – čarolija. I ta je čarolija stvarna. Ona nije izmišljena, ona nije neki neobičan san. Ona zbilja postoji. Postoji u vama, djeco.

Čarolija postoji u vašim osmjesima, u vašim velikim znatiželjnim

očima, u vašim toplim malim srcima i vašem pljesku na kraju predstave. Upravo vi nam poklanjate tu čaroliju zato što ste tužni zbog nepravde i veseli kad priča ima sretan kraj. Zato što suosjećate s likovima, zato što ih volite, zato što s njima plačete, s njima se smijete i što vjerujete da zbilja postoje.

Zbog vas, djeco. Zbog vas se stvara jedan novi, ljepši, bogatiji svijet u kojem i nemoguće postaje moguće, u kojem se ispunjavaju sve ljudske želje, u kojem čarolija postaje stvarna. Samo zbog vas. Zato, draga djeco, nikada nemojte prestati vjerovati. To vas mole sve princeze, sve Pepeljuge, Trnoružice, Snjeguljice, svi likovi iz bajki, sve vile i vilenjaci, svi veliki i mali čarobnjaci. Oni će živjeti i postojati dok god vi, djeca, vjerujete u

njih. Nemojte ih nikada zaboraviti.

Molimo vas i mi odrasli, koji smo nekada davno bili mali. Podsjetite nas kako je lijepo igrati se, pokažite nam kako da ponovno budemo djeca, naučite nas kako treba vjerovati. Vi, djeco – vi ste naši mali čarobnjaci jer upravo vi omogućujete da u ovom našem svijetu postoji čarolija. Zbog toga vam od srca hvala.

*Za Hrvatski centar ASSITEJ
Marijana Nola, dramatičarka i dramaturginja*